

ZPRÁVODAJ

54. JIRÁSKOVA HRONOVA

CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ, POŘADANÁ
V RÁMCI FESTIVALU ZÁJMOVĚ UMĚLECKÉ ČINNOSTI 1984 NA POČEST 40. VÝROČÍ
SLOVENSKÉHO NÁRODNÍHO POVSTÁNÍ.

CENA PŘEHLÍDKY

souboru Z - DIVADLO PRI DO SZM ZELENĚČ
za inscenaci hry Grimmelshausena-Brechta-Bednárika
„MATKA GURÁŽ“

CENA PŘEHLÍDKY

souboru MALÉ DIVADLO ZK ROH ŮSTÍ NAD LABEM
za inscenaci hry B. Brechta
„MATKA KURÁŽ A JEJÍ DĚTI“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

souboru ANEBDIVADLO OKD PRAHA 3
za ztvárnění společensky závažného tématu prostředky
blízkými mladému divákovi v inscenaci hry
Vasiljeva-Schejbala-Černíkové
„A JITRA JSOU ZDE TICHÁ“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

ANTONOVÍ VOZÁROVI
za postavu SVÁKA ve hře F. Jurigy „SVÁKO“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

ŠTEFÁNII SLOBODOVEJ
za postavu MATKY GURÁŽ ve hře Grimmelshausena
-Brechta-Bednárika - „MATKA GURÁŽ“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

JOSEFU FLANDERKOVI
za postavu TREPIFAJKSLA ve hře J. Drdy
„DALSKABÁTY, HRÍŠNÁ VES
aneb ZAPOMENUTÝ ČERT“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

EVĚ ČEJCHANOVÉ
za postavu MATKY KURÁŽ
ve hře B. Brechta „MATKA KURÁŽ A JEJÍ DĚTI“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

PETRU HORÁKOVI
za scénografii hry B. Brechta
„MATKA KURÁŽ A JEJÍ DĚTI“
v provedení
MALÉHO DIVADLA ZK ROH STZ ŮSTÍ NAD LABEM

DIPLOM

DIVADELNĚMU SÚBORU DOMU KULTURY ROH
HANDLOVÁ
za uvedení hry F. Jurigy „SVÁKO“

DIVADELNÍMU SOUBORU MĚSTKS PRACHATICE
za uvedení hry O. Daňka
„ZPRÁVA O CHIRURGII MĚSTA N“

DIVADELNÍMU STUDIU
DOSTAVNÍK ZK ROH ŽELEZNIČÁŘŮ PŘEROV
za uvedení hry P. Dostála-S. Čecha
„EPOCHÁLNÍ VÝLET PANA BROUČKA DO XV. STOLETÍ“

DIVADELNÍMU SOUBORU TYL KLUBU PRACUJÍCÍCH
LIAZ MNICHOVO HRADIŠTĚ
za uvedení hry J. Drdy
„DALSKABÁTY, HRÍŠNÁ VES
aneb ZAPOMENUTÝ ČERT“

DIVADELNĚMU SÚBORU
ZK ROH CHEMICKÉ ZÁVODY JURAJA DIMITROVA
BRATISLAVA
za uvedení hry S. Stratieva
„NEKLESAT NA DUCHU“

Porota navrhuje ZSDU ocenit dlouholetou a ve výsled-
cích vynikající spolupráci
JOZEFA BEDNÁRIKA
v souboru Z - DIVADLA DO SZM v Zelenči

Porota navrhuje odbornému svazu pracovníků umění,
kultury a společenských organizací ocenit
MARTINA PRÁŠKA
režiséra a dramaturga souboru DK ROH v Handlové
za dlouhodobé úsilí o jevištní zobrazení společensky
naléhavé problematiky.

Závěrečné slovo odborné komise

Dovolu mně, abych jménem
poroty předložil hodnocení in-
scenací uvedených na Celostát-
ní nesoutěžní přehlídce ama-
térského divadla 54. Jiráskově
Hronově - konané v rámci Fes-
tivalu zájmově umělecké čin-
nosti 1984. Přehlídka měla zá-
roveň přispět k oslavám 40. vý-
ročí Slovenského národního
povstání a v souladu s pětiletým
plánem rozvoje ZUČ prokázat
vzrůstající podíl a význam ama-

térského divadla v životě so-
cialistické společnosti. Posláním
soutěže bylo zároveň vyzved-
nout pozitivní hodnoty těch in-
scenací, které by přesvědčivě
tlučily myšlenky a city pod-
porující lidskou pospolitost,
tvorivost, odvahu riskovat a
zvláště dnes nezlomnou touhu
po životě v míru i vůli se o-
sobně v boji za mír podílet.

Přehlídka se stala v nejlep-
ším slova smyslu velkou tvůr-

čí dílnou. Nově koncipované
diskusní kluby, diskuse poroty
se soubory, Klub mladých di-
vadelníků a jiné akce v rámci
přehlídky byly vynikající pří-
ležitostí ke konfrontaci stano-
visek a místem společného tvůr-
čího hledání a řešení otázek
amatérského socialistického di-
vadla.

Rádi konstatujeme, že pře-
hlídka své cíle uskutečnila, a
tá jak dramaturgickými podně-

ty, v převážné většině inscena-
cí vysokou uměleckou úroveň
i celkovým odborným obsahem.
Její průběh odpovídal podmín-
kám soutěžního řádu tak jak
byl vyhlášen.

V týdnu od 28. 7. do 4. 8. 84
porota hodnotila 8 inscenací, z
toho pět českých a tři sloven-
ské. Výběr byl zaměřen na tři
hry současné (česká, slovenská
a bulharská), jednu hru novo-
dobé české klasiky, jednu a-

daptaci českého klasického literárního díla, jednu adaptaci sovětského literárního díla, ke dvěma inscenacím dal podnět text klasika socialistické literatury. Sedm inscenací bylo uvedeno v Jiráskově divadle, jedna v netradičním prostoru ve Žďárkách. Porota analyzovala ideově umělecký záměr, jeho jevištní zobrazení, hodnotila všechny složky inscenace, sledovala také celkovou tvořivost souboru i umělecký a ideový přínos inscenace z hlediska poslání socialistického dramatického umění.

F. Juriga:
SVÁKO

Vystoupení Divadelního souboru Domu kultury ROH z Handlové se dá nazvat vystoupením čestným. Při příležitosti oslav 40. výročí SNP si soubor zvolil dosud nehranou hru s námětem SNP a pustil se statečně do zápasu s tímto dramatickým textem a jeho problémy. Zápas o jevištní tvar byl však determinovaný původní rozhlasovou strukturou Jurigova díla, kde je určující rozhlasový dialog a kde přednosti rozhlasové verze se ukázaly jako výrazné nedostatky verze divadelní. Na druhé straně režisér Prášek spolu s představitelům hlavní postavy Antonem Vozárem dokázali sžítvit postavu Sváka plastickými divadelními prostředky a vytvořit svébytné divadelní představení. Soubor se pokusil zobrazit téma, které mělo být burcuji. Jestliže se však zcela burcuji-cím nestalo, nebylo to vinou netalentovanosti souboru, ale spíše nemožností na této textové předloze všechny záměry realizovat.

Oldřich Daněk:
ZPRÁVA O CHIRURGII MĚSTA N

Inscenace divadelního souboru Městského kulturního střediska v Prachaticích přinesla do diskusí problém důsledné dramaturgicko režijní analýzy textu, určení výchozích myšlenkových dominant režijního výkladu předlohy. Hlavní téma autorovy umělecké výpovědi je formulované z množství malých, jakoby samostatných ploch, které divákovi zveřejňují životní problémy současných lidí na pozadí jejich soukromých osudů i na pozadí společné profesní orientace. Jestliže inscenace prachatického souboru příliš nezasáhla citový a intelektuální svět diváka v hledišti a nenavázala s ním výraznější kontakt, lze hledat příčiny především v tom, že herci nedokázali v malých plochách obnažit jádro postavy a zřejměji její vnitřní problémy. Komplikovaná a náročná Daňkova dramatická předloha znamenala pro inscenátory nejedno nebezpečí, které se nepodařilo překlenout důslednou analýzou textu a uplatněním takových divadelních postupů, které by odpovídaly dramatické předloze.

Grimmelshausen, Brecht,
Bednárik:

MATKA GURÁŽ

Matka Guráž Z - divadla ze Zelenče je nesporně činem výjimečným, který může být v řadě směrů pro jiné amatérské soubory inspirativní především svou oddanou kolektivní službou společnému dílu, ale na druhé straně je to také čin nenapodobitelný a neopakovatelný. Je výsledkem dlouhodobé cílevědomé činnosti, která krok za krokem rozvíjela určitá ideová i divadelní východiska, jež se podařilo zcelit ve svébytnou divadelní poetiku jako výraz postoje k životu i k divadlu. Setkání s Brechtem bylo pro obě strany šťastné. Autor byl inscenátory a samozřejmě především režisérem a tvůrcem úpravy Josefem Bednářkem uchopen především jako podnět k realizaci základního dialektického zkoumání a poznání vztahu člověka a společnosti. Inscenace vyslovuje řádný protiválečný patos, klade základní otázku o jednání člověka jako subjektu i objektu lidských dějů i o jeho schopnosti činit tyto dějiny lidskými. Vzniklo představení, které v podobě totální jevištní metaforry dovede mluvit ke svým divákům, dovede pro ně být vzrušující, přitažlivá i zábavná, ale zároveň je orientuje k cíli, v němž se spojují společenské i estetické kvality na vysoké úrovni.

P. Dostál, Sv. Čech:
EPOCHÁLNÍ VÝLET PANA BROUČKA DO XV. STOLETÍ

Soubor Dostaváků z Přerova a režisér Pavel Dostál zvolili formu satirické kabaretní revue a vydali se po ní s plným rizikem, které autorské divadlo přináší. Východisko celé inscenace bylo nesporně správné a ceněné - v husitské době se neocitá Čechův pan domácí, ale náš současník. Rozběh k satirickému nastavení zrcadla morálním problémům měšťáctví naší doby však zůstal nevyužit. Již samotná postava Matěje Broučka postrádala atributy našeho současníka. Teprve v závěru se objevil náznak směru, který mohl být výchozím bodem a dojde ke kýselnému střetu, ale to na výsledném zklamání z této inscenace nemůže nic změnit. Soubor věnoval pozornost tomuto žánru po stránce vnější, herectví zůstalo nepropracováno a ukázalo jen větší či menší dispozice jednotlivých představitelů. Scénografie svou malou lehkostí, barevností a hravostí neodpovídala žánru, právě tak choreografie byla značně nenápaditá. K pozitivnějším stránkám jinak problematické inscenace patřila její hudební stránka.

J. Drda:
DALSKABÁTY, HRŠNÁ VES
aneb ZAPOMENUTÝ ČERT

Divadelní soubor Tyl Klubu pracujících LIAZ z Mnichova Hradiště zůstal ve svém úsilí v

polovině cesty. Inscenace postrádala výraznější zobrazení vztahů postav, hlubší dotvoření jejich charakterů, stejně jako více tvůrčí odvahy a jevištního temperamentu. Scénické řešení nedospělo k čisté kompozici jednotlivých scén a vytvoření dramatického prostoru. Hudební složka byla pouhou zvukovou výplní přestaveb. Přes mnohé výhrady však inscenace nebyla prohrou. Měla všechny znaky dobré a poctivé amatérské práce. Souboru se podařilo sdělit hlavní téma hry, inscenace vyjadřovalo dojemnou radost člověka ze života mezi lidmi, potřebu pevných mezilidských vztahů. Zásahu na tom má upřímná víra celého souboru v autorův text a v neposlední řadě výrazný herecký výkon Josefa Flanderky, jehož Mates, bytost plná ryzí člověčnosti, unesl na svých bedrech hlavní tíhu humanistického poselství hry.

S. Stratiev:
NEKLESAŤ NA DUCHU

Hra Stanislava Stratieva Neklesat na duchu, kterou si vybral soubor ZK ROH CHZJD Bratislava je osobitým pokusem o alegorické lepoporelo. Bohužel nepředstavuje takovou hodnotu a takový tvar, který by mohl být při určité invenci režijního, hereckého i scénografického přístupu úspěšný a smysluplný. Soubor s režisérem Dušanem Kaprálikem nepřistupoval k textu pasivně. Snažil se překonat jeho úskalí důrazem na hravost, metaforičnost, situaci, ale i v celku vtipným a účelným scénografickým řešením. Bohužel veškerá vynaložená práce souboru, nenašla adekvátní odraz ve výsledku především proto, že text sám vytvářel svoji chaotičností neustálou bariéru. Dílčí situace byly řešeny vtipně i svěže. Lze konstatovat, že jde o soubor bezesporu kultivovaný a disponovaný. Výsledek práce souboru lze především hodnotit jako sympatické úsilí pracovat s nezvyklou poetikou i se zvláštními jevištními prostředky. Nic na tom nemění, že se tentokrát pokus nevydařil. Dá se říci, že bude jistě dobrou školou pro práci souboru.

B. Brecht:
MATKA KURÁŽ A JEJÍ DĚTI

Inscenace Malého divadla z Ústí nad Labem je účtyhodná, kultivovaná a znovu potvrzuje špičkovou úroveň celého souboru. Uchopila Brechtův text především jako celek, který vyjadřuje základní pocit odporu k válce, a jeví se v inscenaci jako děsivý a trvale působící nelidský hnus. Tuto atmosféru inscenace sděluje přesvědčivě a volí pro to odpovídající prostředky výtvarné i zvukové. Ve jménu tohoto výkladu inscenace jistým způsobem redukuje složitost Brechtových situací i témat. Herecké výkony jsou staveny na jednom základním gestu, směřujícím k expresivitě. Projevu se to v hlasovém pro-

jevu a jeho vysoké hlučnosti. Představení se tím stává monotónní, stereotypně se některé prvky opakují a nesdělují nový význam. Inscenace postrádá kontrastnost, která se ovšem objevuje v hereckém výkonu Evy Čejchanové, který inscenaci dominuje. A právě v tomto výkonu se především naplňuje celé směřování: ukázat zmar a totální rozpad všech hodnot, které přináší válka.

B. Vasiljev, M. Schejbal,
J. Černíková:

A JITRA JSOU ZDE TICHÁ

Soubor pražského Anebidivadla chtěl svou inscenací vyslovit závažné společenské téma a formulovat naléhavou otázku o mravním smyslu života tváří v tvář mezní životní situaci. Zvolil pro sebe už typický arénový prostor a použil prostředky střídavě odpátetizované civilní výpovědi, která se netají svým generačním pohledem. Přestože inscenace sdělila základní humanistické poselství, je možné klást otázku, zda inscenací ztvárnění našlo dostatek sugestivních prostředků na vyjádření zvoleného inscenačního principu, a zda byly využity v režii i herectví všechny šance, které takto určený prostor dával. A to nejen z hlediska formy a stylu, ale především obsahem. Právě tak je možné klást otázku, zda absence výraznější herecké akce, malý vývoj příběhu i postav nesnižila hodnotu výpovědi více na konstatování, než na bohatý plastický obraz, který by k působivé závěrečné metafoře směřoval od samého začátku s velkou intenzitou a obsahoval nejen rovinu zobrazující, ale i rovinu komentující, tj. ony oči dnešních mladých lidí. Byli jsme svědky zajímavého pokusu o ztvárnění velkého společenského lidského tématu, který může být zajímavým podnětem v dalším vývoji souboru.

Dnešním dnem pro nás 54. Jiráskův Hronov končí. Svou závěrečnou zprávou skončila i práce poroty. Dovolte mně, abych poděkoval všem souborům, které při diskusích s námi aktivně spolupracovaly a společně s námi řešily tvůrčí problémy svých inscenací. Dovolte mně, abych jako předseda poroty poděkoval všem jejím členům za odbornost, aktivitu, taktost i objektivitu, se kterou jednotliví členové pracovali. Dovolte také, abych jménem poroty poděkoval všem pořadatelům i organizátorům za spoluvytvoření dobré tvůrčí atmosféry a výběrných podmínek pro naši práci. Vám všem pak děkuji za zájem o české a slovenské divadlo, jeho další cesty v naší socialistické společnosti. A nám všem přejí, abychom se ve zdraví společně setkali na příštím jubilejním 55. Jiráskově Hronově.

DOC. FRANTIŠEK LAURIN,
předseda poroty 54. JH